

Svalbard - vilt og vakkert

Av Thor Sørli. Foto: Trond Lindseth

Et besøk på Svalbard er drømmen for mange. Vi fikk vår mulighet nå i starten av august, og for en tur det ble. Været var nok slik en kan forvente, 3-4 varmegrader og mye gråvær, men også knallblå himmel og drømmevær. Her kommer et lite reisebrev og noen tips for de som kunne tenke seg en slik tur.

Vi bestilte flybillettene tidlig i januar og sikret oss dem da til meget gunstige priser. Spitsbergen Guesthouse i Nybyen, er et av mange overnattingssteder i Longyearbyen, og avgjort et av de rimeligste. Her er det mulig med selvhusholdning, og det passet oss bra. Det er mulig å få til en Svalbardtur til en fornuftig pris ved god planlegging.

Hovedmålet for turen var å besøke Øglegraverne, som hadde sin syvende sesong på Svalbard. I år hadde de leiren sin på Janusfjellet, ikke langt fra Deltanaset i Sassenfjorden. Etter flere dager med vanskelig vær og landingsforhold for båten som tar turister dit ut, samt et isbjørnbesøk like ved, skapte en spennende stemning. Skulle vi få til besøket vi drømte om?

Mandagen opprant med brukbart vær, og alle 7 krysset fingrene og håpet at alt skulle gå bra. Sammen med Børre Nilsen fra Spitsbergen Travel bar det av gårde i en av firmaets åpne polarcirkelbåter og etter en halvtimes tid ble vi satt i land. I Svalbardposten noen dager senere kunne vi

Jørn Hurum viser oss hvor det hele starter med første utgravning i 2004.

lese at dette var den eneste landsettingen som hadde vært mulig å gjennomføre i løpet av ei uke. Vi hadde flaks, rett og slett. Isbjørn har jo vært et hett tema på Svalbard i august. Drivis ble blåst inn i Isfjorden og Adventfjorden, og isbjørnen kom mye nærmere bebyggelsen enn vanlig er sommerstid. Isbjørnen var blitt observert av Øglegraverne dagen før, men hadde svømt videre. Helt sikre følte vi oss ikke, og rifla var selvsagt med.

Etter å ha fått av oss overlevelsesdraktene, bar det av gårde oppover mot leiren, og etter en knapp time kom vi frem til teltleiren. Der var det svært så fredelig, og flere sov fortsatt. Utgravingsleder Jørn H. Hurum var imidlertid lys våken, og tok oss umiddelbart med på en runde i feltet. Her ble vi fortalt om tidligere utgravninger og hva som skjedde nå i år. Det var utrolig spennende, og områdets lagdeling var som en naturens geologibok.

Vi vandret videre i en drøy halvtime til de andre utgravningsområdene og traff flere kjentfolk der. Magne Høyberget var godt i gang med å lete etter siste loffe til ei fiskeøgle, og Stig Larsen og en gjeng var i gang med å gipse inn og frigjøre ei stor blokk med øglerester. Vi koste oss sammen

Magne og Tommy pensler frem knokler.

med Øglegraverne en hel dag, og hadde i tillegg tid til å lete etter ammonitter og muslinger, før tiden var inne for retur til Longyearbyen.

Hele turfølget samlet foran delene av en fiskeøgle som Tommy Wensås sitter og "pensler" frem.
Foto: Magne Høyberget.

En av Stigs faste oppgaver - kutting av gipskapper.

Her lages det flere gipskapper for sikker transport tilbake til Oslo.

Det hadde blåst opp og det så litt stygt ut med tanke på henting, men båtfører Børre Nilsen taklet forholdene bra. Mye tyder på at det blir en ny sesong for Øglegraverne neste år, så kanskje noen av STEIN sine lesere besøker dem da.

Dagene som fulgte var spekket med opplevelser. Først en tur med MS Langøysund og Henningsen Transport og Guiding til den nedlagte russiske byen Pyramiden. I strålende sol passerte vi Janusfjellet og kunne igjen se de områder vi dagen før hadde vandret. Før lunsj var vi innom den vakre Nordenskiöldbreen.

Her ble en bit bre-is fisket opp og de som ønsket det kunne få seg en «whisky on the rocks», noe som tydeligvis falt i smak. Lunsjen besto av grillet, lokalt hvalkjøtt og laks med tilbehør, så det var ingen ting å utsette på serveringen.

Deretter bar det inn til Pyramiden, og med en russisk guide vandret vi rundt i den forlatte og litt spøkelsesaktige byen. Her sto bygninger og mye inventar igjen etter at byen ble fraflyttet i 1998, da kulleiene ikke lenger ga det som var nødvendige for videre drift. Deretter returnerte vi via Skansebukta og Svenskehuset. Skansebukta var et vakkert sted, der noen rester sto igjen etter

Langs stien kunne vi se en stor ryggvirvel ligge helt i dagen. Ingen tvil om at vi går i en øglekirkegård.

De solide boligblokkene i Pyramiden står fint ennå, men uten vedlikehold vil forfallet komme raskt i dette tøffe klimaet.

utvinningen av anhydritt. Ved Svenskehuset viste guiden Stein Henningsen at han var en kunnskapsrik og frodig forteller, da han fortalte om «svensken som tok livet av 17 nordmenn». Det spørres vel om Adolf Erik Nordenskiöld, ved å tilby de 17 fangstmennene Svenskehuset og det store lageret med hermetikk, bør gis et morderstempel. Snarere var det vel skjorbuk og blyforgiftning som tok livet av dem. Etter vel 9 timer var vi tilbake i Longyearbyen og etter en god matbit på «Svalbar», krøp vi til køya.

For øyeblikket er det ikke noen besøksgruve for turister i Longyearbyen, men gruve 3 vil forhåpentlig vis åpne igjen om et par år. Vi hadde fått en spesialavtale med Store Norske Spitsbergenske Kullkompani og ble tatt imot i gruve 7 av gruvesjef Håvard Dyrkolbotn, kullgeolog Bjarki Friis og en trivelig gjeng arbeidere. Etter å ha blitt fortalt om driften og geologien, bar det innover i gruva i en Olemannbil, de lave kjøretøyene de bruker for å komme inn i de lave gruvegangene. Kullagene det arbeides i er ofte bare 1 m tykke og for noen av oss var det lettere å ta seg fram, enn for andre.

Gruvesjef Håvard Dyrkolbotn viser oss de trange arbeidsforholdene for gruvearbeiderne.

En må ligge helt flat under transport i Olemann.

Geolog Bjarki Friis viser oss rommet hvor alle borekjernene analyseres.

Deretter bar det ned til kjerneborprøve-lageret og igjen fikk vi en interessant innføring i dagens drift og prøvetakinger av geolog Friis. Letesjef Morten Often møtte oss der og kunne fortelle oss mer om hva det letes etter og hvor man ønsker å arbeide i fremtiden. En stor takk til SNSK for en flott og informativ omvisning.

Dagen var ikke slutt med det, for etter en liten matbit, var tiden inne for å sette kursen mot havna igjen. Der ventet Mikael Nedberg fra Spitsbergen Travel på oss og ut mot Fuglefjella og Grumantbyen i en polarcirkelbåt bar det. Det er ikke så voldsomt med fugl i fjella så sent i sesongen, men en del polarlomvi og lundefugl så vi. Grumantbyen, Grønland på russisk, var en stor russisk bosetning og ble forlatt i 1962. Fra båten så vi restene etter dette

Skansebukta

kullgruvemiljøet, før vi satt kursen mot Hiorthavn og et strandhugg der. I Hiorthavn /Moskushavn er det rester etter den første kullgravedriften på Svalbard, og det var her man i 1927 satt ut moskus. Den levde bra en stund, men ble så sannsynligvis fortrenget av reinen.

Vel på land var det igjen tid for mat. Det er nok av gode spisesteder og Basecamp

Kroa, Huset og Mary-Ann's Polarrig var steder vi besøkte og spiste godt.

Selvsagt hadde vi også tid til å rusle rundt i Longyearbyens gater og tilbudet var bredt. Coop, den eneste matvareforretning i Longyearbyen, var et nødvendig sted, da vi stadig trengte litt påfyll. I samme bygg finner man for øvrig også Nordpolet med sin eksklusive Svalbard-cognac.

Naturvern og fredninger passer ikke alltid sammen. Her et eksempel fra Hiorthavn.

Barentsburg i regnvær. Hus i alle farger her som i Longyearbyen.

Skinbutikken, galleriet i Nybyen og et utall souvenirbutikker ble besøkt og vi fant mer enn nok av fristelser.

Siste stor utflukt gikk med Stein Henningsen og MS Langøysund til Barentsburg. Denne russiske byen er «still going strong» og vi så frem til et nytt spennende tokt. I gråvær og regn dro vi av gårde ut på Isfjorden, og etter å ha beskuet Esmarkbreen og spist mer

hval og laks, kom vi frem til Barentsburg. Vi kunne nok tenkt å ha sett byen på en solskinsdag, for denne dagen virket den utrolig trist med dystre bygninger og kullstøv i luften. Også her ble vi guidet en runde før den enkelte kunne besøke Pomormuseet (med en geologisk utstilling!), kjøpe souvenirer eller hygge oss med en iskald vodka i baren på det eneste hotellet. Dette er den mest populære turen til HTG

Fra den geologiske salen i Pomormuseet. Mineraler og fossiler fra Svalbard.

Naturhistorisk museums ekspedisjon til Festningen på 60-tallet var også presentert med mange bilder.

og er også en heldagstur på ca 9 timer. Når været er som dårligst, kan man hygge seg innvendig i båten med bl.a kaffe og vafler.

I tillegg til disse reisene hadde vi mye glede av å kjøre de rundt 25-30 kilometerene med vei som finnes rundt Longyearbyen og gleden og nytten av leiebilen fra Arctic Autorent AS var stor. Vi tok flere fotosafarier etter gruvemotiver, dyr og fugl. Selv om vi ikke fikk se isbjørnen, så vi en hel del Svalbard-rein, flere polarrever, ismåke, tyvljo og en rekke vanligere fugler. Spesielt tyvjo-angrepet på Trond og Håvard vil vi ikke glemme.

Redaksjonen i STEIN håper dette lille reisebrevet vil vekke lysten til et besøk på Svalbard. Vi planlegger to spennende temanumre om Svalbards geologi i ganske nær fremtid.

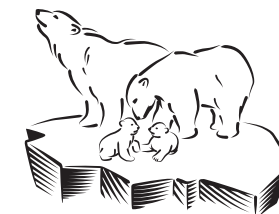

Her har fuglefotografen (Trond) gått litt for nær Tyvjoen som angriper for andre gang.

Her er en del av den marine kirkegården som øglegraverne utforsker. Leiren kan skimtes med et hvitt telt midt i bildet.

Takk til våre støttespillere under Svalbard-oppholdet

Store Norske Spitsbergen Kulkompani
AKTIESELSKAP